

A 2020-as nevelési évtől új törvényi szabályozás érvényesül a beiskolázási folyamatban.

A köznevelési törvény előírja a hatéves korban történő kötelező iskolakezdést. Aki adott év augusztus 31-én betölti a hatodik életévét, annak kötelező iskolába mennie. Felmentést lehet kérni azoknak a gyermekeknek az esetében, akik erre az időre nem érik el az iskolaérettséget. Korábban az iskolára való felkészültségről az óvoda vezetője döntött, a szülővel való együttműködésben, illetve a Szakértői Bizottság vizsgálatát is kérhették az iskolaérettség megállapítására. Törvényi vonatkozás:

Nkt. 2011. CXCV. tv. 27. A gyermekek, a tanulók kötelességei és jogai, a tankötelezettség 45. §

Az iskolakezdés alóli felmentést továbbra is lehet kérni, de ennek a menete megváltozott.

1. A felmentést az Oktatási Hivatal adhatja a szülő kérelmére.
2. A szülő a kérelmet adott év január első felében (adott év pontos határideje az OH weboldalán) adhatja be az Oktatási Hivatalhoz.
3. A kérelemhez csatolni lehet a gyermekkel foglalkozó/vizsgáló szakemberek véleményét is, a döntésnél ezt figyelembe veszi az OH.
4. A Szakértői Bizottság iskolaérettségi vizsgálata a régi formájában megszűnt, szülőnek, óvodának nem lehet iskolaérettségi vizsgálatot kérni.
5. A Szakértői Bizottság a rendes szakértői vizsgálatok során, ha BTMN eredménnyel zárul a vizsgálat, akkor kötelezően nyilatkoznia kell az iskolaérettségről is. SNI esetében a Megyei Szakértői Bizottságok teszik ezt.
6. Az OH a későbbiekben külön elrendelheti a Szakértői Iskolaérettségi Vizsgálatot, ha a szülői kérelem nyomán a döntés meghozatalához ezt szükségesnek látja.

A megváltozott szabályozási keretek között részben megváltozott, átalakult az óvodapszichológusok lehetséges szerepe, közreműködése is az ezzel kapcsolatos óvodai feladatok és tevékenységek között.

Az óvodapszichológus szerepe: az ÓP közreműködik az óvodában alkalmazott szűrési eljárások során az iskolára való felkészültség kérdésének előzetes felmérése, illetve a fejlesztési javaslatok kidolgozása érdekében; főként a kérdéses/bizonytalan esetekben saját vizsgálatának eredményeivel támogatja az óvodai szakembereket, valamint a szülőket a döntési folyamatban; szükség esetén írásos összefoglalóban csatolja saját tapasztalatait, vizsgálati eredményeit; közreműködik az iskolába készülő és az óvodában maradó gyermekek esetében a további szükséges fejlesztő, korrekciós feladatok megtervezésében és megvalósításában. Mindezek során együttműködik az óvodavezetővel, óvodapedagógusokkal, és az óvodában tevékenykedő más szakemberekkel, szükség esetén együttműködést alakít ki és konzultációt folytat a szülővel, valamint a Pedagógiai Szakszolgálattal.

Alkalmazott módszerek:

- konzultáció (vezetővel, óvónővel, szülővel, más szakemberekkel)
- eddigi szakértői vizsgálati anyagokból való tájékozódás
- megfigyelés (csoportos, egyéni)
- szűrés/vizsgáló eljárások alkalmazása

FELADAT	Idői tervezés
<ul style="list-style-type: none"> Középső csoportosok körében végzett előzetes felmérés, előszűrés végzése (csoportos megfigyelés, pedagógus konzultáció, írásos dokumentumok alapján). 	<p>május június</p>
<ul style="list-style-type: none"> A tanköteles korú (adott év augusztus 31-ig a 6. életévét betöltő, így tankötelessé váló) gyermekek körében az előszűrés tevékenységek megtervezése: <ul style="list-style-type: none"> -vezetővel való konzultáció az iskolaérettséggel kapcsolatos óvodai eljárások menetéről, az ezzel kapcsolatos tevékenységek összehangolásáról, ÓP közreműködéséről ebben (jelen összefoglaló bemutatása) -ÓP szerepének, feladatainak megfogalmazása és kommunikálása az adott szervezetben, időbeni tervezés; összefoglaló készítése erről és eljuttatása az óvodapedagógusokon keresztül a szülőknek -közreműködés a szülők tájékoztatásában (az óvodában alkalmazott módon, és/vagy külön fórumon, írásos anyagokkal, online/élő fórumokkal) -tanköteles korú gyermekek névsorának beszerzése -óvodapedagógusi konzultációk és csoportlátogatások szervezése -konzultáció más óvodai szakemberekkel (gyógypedagógus, fejlesztő, logopédus) 	<p>szeptember</p>
<ul style="list-style-type: none"> Szülők tájékoztatásában való közreműködés <ul style="list-style-type: none"> -az iskolaérettséggel kapcsolatos szülői tájékoztatásban való részvétel (írásos anyagok, személyes/online fórumok, szülői értekezletek, stb., az óvodai munkaterv alapján) 	<p>szeptember</p>
<ul style="list-style-type: none"> Csoportlátogatások és óvodapedagógus konzultációk szervezése, a tapasztalatok alapján a tanköteles korú gyermekek előzetes átbeszélése a beiskolázás szempontjából. Eszköz: táblázatos formában, az alábbi szempontok szerint (melléklet): <ul style="list-style-type: none"> -a gyermek kész az iskolára -súlyos elmaradásai miatt BTM/SNI szakértői vizsgálat indokolt -SNI-BTM szakértői véleménnyel már rendelkező gyermekek (kontroll) -biztosan nem alkalmas az iskolakezdésre (a szakemberek és a szülő egyetért) -a szülő és óvoda nem ért egyet -bizonytalan, nehéz eldönteni, vannak kérdések az iskolára való alkalmasság tekintetében 	<p>október eleje</p>
<ul style="list-style-type: none"> SNI-BTM kontrollvizsgálatok szervezésében közreműködés <ul style="list-style-type: none"> -közreműködés a már korábban SNI, BTMN, tanköteles korú gyermekek esetében a kontrollvizsgálat kérésének lebonyolításában, azért, hogy a Szakértői Bizottság (BTMN=kerületi, SNI= megyei szakértői bizottság) az iskolaérettség kapcsán is nyilatkozni tudjon -kérőlap kitöltésében támogatás nyújtása -segítségnyújtás a pedagógiai vélemény elkészítésében (van-e változás, fejlődés, vagy éppen továbbra is elmaradás?; konkrét viselkedés megfogalmazása, leírása;) -ÓP vélemény, összefoglaló készítése a gyermekkel való foglalkozásról (ha volt ilyen), és/vagy csoportban való megfigyelés tapasztalatairól, ennek csatolása a 6 oldalas kérőlaphoz, melyet a szülő is lát, aláír. 	<p>október november eleje</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Új SNI-BTM szakértői kérelmek kérése Az előszűrés során felmerülő, súlyosabb lemaradásokkal küzdő (BTMN vagy SNI gyanús) gyermekek szakértői vizsgálati kérelmének beküldése a Pedagógiai Szakszolgálatba (határidő: november eleje (pontos dátum a Pedagógiai Szakszolgálat tájékoztatása szerint). <p>-segítségnyújtás a szakértői kérelem pontos kitöltésében, szülővel való konzultációban, ÓP vélemény/összefoglaló csatolásával (ha foglalkozott vele az ÓP, vagy ha megfigyelést végzett)</p> <p>-BTMN esetén, ha beigazolódik, akkor a Szakértői Bizottságnak kötelező az iskolaérettségről, beiskolázásról is nyilatkoznia a szakértői véleményben, és ezt az Oktatási Hivatal érvényesnek tekinti (5 éves kor után)</p> <p>-ha nem bizonyul BTMN-nek, akkor nem nyilatkozik erről</p> <p>-SNI esetén az illetékes megyei szintű Szakértői Bizottság jár el ugyanígy</p> <p>-a szakértői véleményben ily módon megfogalmazott véleményt az Oktatási Hivatal érvényesnek tekinti, minden más esetben a szülőnek kell kérelmeznie a tankötelezettség megkezdése alóli felmentést</p> <p>-adott év január első felében van lehetősége a szülőnek a kérelmet benyújtani az Oktatási Hivatalhoz</p> <p>-segítségnyújtás a szakértői kérelmek koordinálásában, menedzselésében</p> <p>(Fontos: csak indokolt esetben kérem a vizsgálatot, mert csak BTMN esetében nyilatkozik az iskolaérettség kapcsán a Szakértői Bizottság, egyéb esetben képességvizsgálat kérhető nevelési tanácsadás körében.)</p>	<p>október november eleje</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Ha nincs egyetértés szülő és óvoda között a gyermek iskolakészültsége kapcsán -ÓP is közreműködhet különböző módszerekkel (a szülővel való konzultáció, megfigyelés, vizsgálat) <p>-szülőnek lehet javasolni, hogy önként jelentkezhet a Pedagógiai Szakszolgálatban is, nevelési tanácsadás keretében végzendő képességvizsgálatra is, ami segíthet a gyermek képességeinek a jobb megismerésében mind a szülő, mind pedig az óvoda számára); halasztási kérelem esetén ezt a vizsgálati eredményt a szülő feltöltheti az OH weboldalára.</p>	<p>október november</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Óvodapszichológus vizsgálata <p>-azokban az esetekben, amikor a gyermeknek nincsenek súlyos elmaradásai, vagyis nem szükséges szakértői vizsgálat kérése, de bizonyos területen vannak lemaradások, problémák, fejleszteni valók.</p> <p>-az óvodai szakemberek bizonytalanok az iskolára való felkészültség megítélésében, és a szülő is bizonytalan</p> <p>-tapasztalat, hogy a kognitív funkciók terén nagyobb biztonsággal nyilatkoznak az óvodapedagógusok, a pszichés tényezők, szociabilitás, érzelmi-akarati élet területén az ÓP segítsége hasznos lehet (ehhez jól használható a mellékletben található kérdőív), mert ezek is fontos szempontok a gyermekek iskolára való felkészültsége tekintetében, és a szükséges fejlesztések megfogalmazásában</p> <p>Ha az iskolaérettség/alkalmasság szempontjából mind a szülő, mind pedig az óvoda bizonytalan, akkor a kérdéses/nehezen eldönthető esetekben ajánlott</p>	<p>október november</p>

<p>-a gyermekkel foglalkozó szakemberek szakmai konzultációja, a kérdés közös megvitatása (óvodapedagógus, ÓP, logopédus, fejlesztő, gyógypedagógus)</p> <p>-fontos megfogalmazni, hogy mely területen jelenik meg az elmaradás, pontosan hol jelenik meg probléma (pl.: kognitív, érzelmi-akarati élet, szociális készségek, stb.) (Ebben az esetben is lehet kérni a Pedagógiai Szakszolgálat képességvizsgálatát, amely célzottan a problémás terület, részképeség vizsgálatára terjed ki; a szülőnek kell jelentkezni a nevelési tanácsadás keretein belül megvalósítható képességvizsgálatra.)</p>	
<p>Mіндеzek alapján az óvodapszichológus vizsgálatot tervezhet:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ÓP általi szűrésbe/vizsgálatba bevonandó gyermekek körének kijelölése 2. a szülőkkel való kommunikáció, szülők óvónők általi tájékoztatásának segítése 3. ÓP által végzett közvetlen vizsgálatba/beavatkozásba vont gyermekek szüleivel személyes kapcsolatfelvétel (szülő jelentkezik) 4. A szükséges együttműködés kialakítása, konzultáció, információszerzés 5. Szülői hozzájárulás/beleegyezés kérése (írásban) 6. A szükséges óvodapszichológusi beavatkozások megtervezése: megfigyelés, konzultációk (óvónő, szülő, más szakemberek), vizsgálatok 7. Állapotmegismerés/vizsgálatok lefolytatása 8. Visszajelzés az óvodapedagógus/szülő számára, konzultációk lefolytatása 9. A tapasztalatokról írásos összefoglaló készítése (az elkészült írásos összefoglalót a szülő csatolhatja az Oktatási Hivatal számára beküldött kérelemhez) 	<p>október november</p>
<p>• Az állapotmegismerés lehetséges eszközei:</p> <p>-konzultációk (szülő, óvónő, más szakemberek)</p> <p>-megfigyelés (csoportos és egyéni)</p> <p>-tesztek, eszközök például:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MSSST ▪ szocialitás kérdőív ▪ rajztesztek (pl. emberrajz) ▪ Bender ▪ figyelemvizsgálat ▪ egyéb rajz, játék-, és feladathelyzet, stb. alkalmazása 	
<p>• A vizsgálat eredményének kommunikálása</p> <p>-visszajelzés a óvodapedagógusok számára konzultáció keretében</p> <p>-szülőkonzultációk lefolytatása</p> <p>-írásos összefoglaló készítése (ezt csatolhatja a szülő a kérelemhez is)</p>	<p>november december</p>
<p>• Szülői fogadóórák támogatása</p> <p>-az óvodapedagógusok támogatása a szülőkkel való kommunikációban, visszajelzés adásában az iskolaérettség kapcsán a fogadóórákon</p>	<p>november</p>
<p>• Kérelem benyújtása az Oktatási Hivatalhoz</p> <p>-a szülőnek kell kérelmezni a tankötelezettség halasztását az Oktatási Hivatalnál</p> <p><u>https://www.oktatas.hu/koznevelis/tankotelezettseg/tankotelezettseg_halasztasa</u></p> <p>-az óvoda szakemberei támogathatják a szülőt a kérelemhez csatolt véleményekkel (fontos ebben az óvoda protokollját figyelembe venni):</p> <p>-óvodapedagógiai véleménnyel</p>	<p>január első fele (OH alapján)</p>

-ÓP összefoglaló, vélemény megfogalmazásával (ha ÓP korábban foglalkozott a gyermekkel) -ha eddig nem foglalkozott a gyermekkel, akkor megfigyelésről/konzultációról tapasztalatokkal, vagy -külön vizsgálat/állapotmegismerés tapasztalatainak írásos összefoglalójával	
• A szűréssel kapcsolatos adatok dokumentálása, kommunikálása, statisztika készítése	
• Közreműködés a már korábban halasztást kapott gyermekek utógondozásában, szükség esetén saját vizsgálat vagy képességvizsgálat kérése (nevelési tanácsadás keretében), a fejlesztés további menetének meghatározásához, szükséges fejlesztések, beavatkozások megtervezése az iskolára való felkészülés érdekében.	szepember január
• Közreműködés a most halasztást kapott gyermekek további fejlesztésének megtervezésében; a fejlesztési szükséglet megfogalmazása, óvodapszichológusi beavatkozások megszervezése.	január-május
• Az iskolába készülő gyermekek körében az iskolára való felkészültséget javító/növelő óvodapszichológiai egyéni/csoportos foglalkozások megtervezése, megszervezése	február- március
• Óvodapszichológiai fejlesztő, korrekciós foglalkozások megvalósítása <ul style="list-style-type: none"> • egyéni • csoportos • továbbirányítással 	február-május
• Beiskolázás segítése (szülőkonzultáció) szükség szerint	április május

MELLÉKLET:

Iskolakezdés átgondolását segítő táblázat az óvodapedagógusokkal való konzultációhoz

Szocialitás-érzelmi-akarati élet kérdőív

Kérjük, válaszoljon ----- gyermek szociális-érzelmi-akarati életével kapcsolatos kérdésekre! A kérdések feladat-vagy játékhelyzetben mutatott viselkedésre vonatkoznak, és segítenek az iskolára való felkészültség megítélésében.

1	Szívesen, örömmel vállal feladatot.	4	3	2	1	Ellenáll a feladathelyzetnek (vonakodik, szembenáll).
2	Feladathelyzetben korának megfelelően viselkedik.	4	3	2	1	Feladathelyzetben gyakran visszatér egy korábbi életszakaszban jellemző viselkedéshez.
3	Feladatvégzés közben képes nyugodtan ülni.	4	3	2	1	Feladatvégzés közben elhagyja a helyét (feláll, mással foglalkozik).
4	Képes 10-15 percig elmélyült figyelemre, koncentrációra.	4	3	2	1	Gyakran vált a tevékenységei között.
5	Feladatvégzés közben képes csendben maradni.	4	3	2	1	Nehezebbre esik csendben maradni (belebeszél, zajong).
6	Testi szükségleteit képes késleltetni.	4	3	2	1	Gondot okoz számára testi szükségleteinek szabályozása (evés, ivás, alvás, toalett).
7	Kudarccs esetén (biztatásra) tovább folytatja a feladatot.	4	3	2	1	Nehézség esetén hamar feladja, nem terelhető vissza a feladathelyzetbe.
8	Elfogadja és teljesíti a felnőttek kérését.	4	3	2	1	Nem, vagy csak bizonyos felnőttek kérését hajlandó teljesíteni.
9	A feladathelyzet motiválja, képes szabadon megnyilvánulni.	4	3	2	1	Feladathelyzetben nem képes megmutatni, mit tud (gátoltta, szorongóvá válik).
10	Megfelelő ütemben tevékenykedik.	4	3	2	1	Kapkod, vagy túl lassú tevékenységei során.
11	Bátran, önállóan hajt végre feladatot.	4	3	2	1	Feladatvégzés közben bizonytalan, állandó megerősítésre van szüksége.
12	Képes a szabályok szerint játszani (társasjátékban).	4	3	2	1	A szabályokat nem tartja be ellenőrzés mellett sem.
13	Elviseli, ha a játékban veszít.	4	3	2	1	Nehezen viseli, ha a játékban veszít (heves, indulatos, sír).
14	Képes kivárni a sorát.	4	3	2	1	Türelmetlen, minden áron ő akar következni.
15	Képes a különböző érzelmek felismerésére.	4	3	2	1	Nem tudja az érzelmeket pontosan azonosítani, megnevezni
16	Képes együttérezni a másikkal.	4	3	2	1	Nem észleli, vagy nem veszi figyelembe a másik ember érzéseit.
17	Érzelmileg kiegyensúlyozott (a helyzetnek megfelelő érzelmet mutatja, saját magát képes megnyugtani).	4	3	2	1	Érzelmi reakciói szélsőségesek, kontroll nélküliek.
18	Indulatát, haragját képes kifejezni, anélkül, hogy másokat bántana.	4	3	2	1	Gyakran agresszív másokkal.
19	Könnyen megnyugtatható.	4	3	2	1	Nehezen nyugszik meg
20	Társaival barátkozik, kezdeményező.	4	3	2	1	Gyerekek között nehezen teremt kapcsolatot.
21	A felnőttek kezdeményezésére nyitott	4	3	2	1	A felnőttek kezdeményezésére elzárkózó, zavart.
22	Várja az iskolát.	4	3	2	1	Az iskolakezdés riasztja, vagy közömbös.
	Egyéb észrevétel:					

A kérdőívet a Budapest XI. kerületi óvodapszichológus team készítette, az iskolára való felkészültség pszichés, szociális tényezőinek áttekintésére, a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal való konzultációk során.
 Felhasznált szakirodalom: Michael Cole-Sheila R. Cole: Fejlődéslélektan; Göbel Orsolya:Csupa szépeket tudok varázsolni; Balázné Szűcs Judit-Porkolábné Balogh Katalin-Szaitzné Gregorits Anna: Komplex prevencióos óvodai program-Kudarccs nélkül az iskolában;